

BOSNA I HERCEGOVINA
REPUBLIKA SRPSKA
VRHOVNI SUD REPUBLIKE SRPSKE
Broj: 85 0 Rs 085128 21 Rev
Banjaluka, 22.02.2022. godine

Vrhovni sud Republike Srpske u Banjaluci u vijeću sastavljenom od sudija: Senada Tice, kao predsjednika vijeća, Biljane Tomić i Gorjane Popadić, kao članova vijeća, u pravnoj stvari tužitelja: A.M. iz D., S.M. iz P., opština D. i N.S. iz D., koje zastupa punomoćnik M.R., advokat iz D., protiv tužene Republike Srpske, Ministarstvo, koju zastupa zastupnik po zakonu, Pravobranilaštvo Republike Srpske, radi isplate razlike plata, vrijednost predmeta spora 5.100,00 KM, odlučujući o reviziji tužitelja izjavljenoj protiv rješenja Okružnog suda u Doboju broj: 85 0 Rs 085128 20 Rsž od 25.11.2020. godine, na sjednici održanoj dana 22.02.2022. godine, donio je

RJEŠENJE

Revizija se usvaja, ukida se rješenje Okružnog suda u Doboju broj: 85 0 Rs 085128 20 Rsž od 25.11.2020. godine i predmet vraća istom sudu na ponovno suđenje.

Obrazloženje

Presudom Osnovnog suda u Doboju broj: 85 0 Rs 085128 19 Rs od 28.8.2020. godine, obavezana je tužena da tužiteljima, za period od 12.5.2019. do 31.5.2020. godine, sa obračunatom zakonskom zateznom kamatom zaključno sa 30.6.2020. godine, isplati kako slijedi:

Tužitelju A.M.: za maj 2019. godine iznos od 155,82 KM, sa zakonskom zateznom kamatom na iznos od 140,40 KM od 28.8.2020. godine do isplate; za jun 2019. godine iznos od 237,02 KM, sa zakonskom zateznom kamatom na iznos od 215,37 KM od 28.8.2020. godine do isplate; za jul 2019. godine iznos od 231,77 KM, sa zakonskom zateznom kamatom na iznos od 212,40 KM od 28.8.2020. godine do isplate; za avgust 2019. godine iznos od 229,86 KM, sa zakonskom zateznom kamatom na iznos od 212,40 KM od 28.8.2020. godine do isplate; za septembar 2019. godine iznos od 228,17 KM, sa zakonskom zateznom kamatom na iznos od 212,67 KM od 28.8.2020. godine do isplate; za oktobar 2019. godine iznos od 226,16 KM, sa zakonskom zateznom kamatom na iznos od 212,58 KM od 28.8.2020. godine do isplate; za novembar 2019. godine iznos od 224,10 KM, sa zakonskom zateznom kamatom na iznos od 212,50 KM od 28.8.2020. godine do isplate; za decembar 2019. godine iznos od 223,06 KM, sa zakonskom zateznom kamatom na iznos od 213,39 KM od 28.8.2020. godine do isplate; za januar 2020. godine iznos od 132,94 KM, sa zakonskom zateznom kamatom na iznos od 128,25 KM od 28.8.2020. godine do isplate; za februar 2020. godine iznos od 131,75 KM, sa zakonskom zateznom kamatom na iznos od 128,25 KM od 28.8.2020. godine do isplate; za mart 2020. godine iznos od 130,60 KM, sa zakonskom zateznom kamatom na iznos od 128,25 KM od 28.8.2020. godine do isplate; za april 2020. godine iznos od 129,40 KM, sa zakonskom zateznom kamatom na iznos od 128,25 KM od 28.8.2020. godine do isplate; za

maj 2020. godine iznos od 128,25 KM, sa zakonskom zateznom kamatom od 28.8.2020. godine do isplate;

Tužitelju S.M.: za maj 2019. godine iznos od 156,27 KM, sa zakonskom zateznom kamatom na iznos od 140,81 KM od 28.8.2020. godine do isplate; za jun 2019. godine iznos od 237,61 KM, sa zakonskom zateznom kamatom na iznos od 215,91 KM od 28.8.2020. godine do isplate; za jul 2019. godine iznos od 232,21 KM, sa zakonskom zateznom kamatom na iznos od 212,80 KM od 28.8.2020. godine do isplate; za avgust 2019. godine iznos od 229,83 KM, sa zakonskom zateznom kamatom na iznos od 212,37 KM od 28.8.2020. godine do isplate; za septembar 2019. godine iznos od 227,92 KM, sa zakonskom zateznom kamatom na iznos od 212,43 KM od 28.8.2020. godine do isplate; za oktobar 2019. godine iznos od 226,59 KM, sa zakonskom zateznom kamatom na iznos od 212,98 KM od 28.8.2020. godine do isplate; za novembar 2019. godine iznos od 223,83 KM, sa zakonskom zateznom kamatom na iznos od 212,24 KM od 28.8.2020. godine do isplate; za decembar 2019. godine iznos od 223,01 KM, sa zakonskom zateznom kamatom na iznos od 213,35 KM od 28.8.2020. godine do isplate; za januar 2020. godine iznos od 132,17 KM, sa zakonskom zateznom kamatom na iznos od 127,50 KM od 28.8.2020. godine do isplate; za februar 2020. godine iznos od 132,31 KM, sa zakonskom zateznom kamatom na iznos od 128,79 KM od 28.8.2020. godine do isplate; za mart 2020. godine iznos od 131,15 KM, sa zakonskom zateznom kamatom na iznos od 128,79 KM od 28.8.2020. godine do isplate; za april 2020. godine iznos od 129,95 KM, sa zakonskom zateznom kamatom na iznos od 128,79 KM od 28.8.2020. godine do isplate; za maj 2020. godine iznos od 127,92 KM, sa zakonskom zateznom kamatom od 28.8.2020. godine do isplate;

Tužitelju N.S.: za maj 2019. godine iznos od 156,26 KM, sa zakonskom zateznom kamatom na iznos od 140,80 KM od 28.8.2020. godine do isplate; za jun 2019. godine iznos od 237,62 KM, sa zakonskom zateznom kamatom na iznos od 215,92 KM od 28.8.2020. godine do isplate; za jul 2019. godine iznos od 232,21 KM, sa zakonskom zateznom kamatom na iznos od 212,80 KM od 28.8.2020. godine do isplate; za avgust 2019. godine iznos od 229,83 KM, sa zakonskom zateznom kamatom na iznos od 212,37 KM od 28.8.2020. godine do isplate; za septembar 2019. godine iznos od 227,91 KM, sa zakonskom zateznom kamatom na iznos od 212,42 KM od 28.8.2020. godine do isplate; za oktobar 2019. godine iznos od 226,59 KM, sa zakonskom zateznom kamatom na iznos od 212,98 KM od 28.8.2020. godine do isplate; za novembar 2019. godine iznos od 223,83 KM, sa zakonskom zateznom kamatom na iznos od 212,24 KM od 28.8.2020. godine do isplate; za decembar 2019. godine iznos od 223,03 KM, sa zakonskom zateznom kamatom na iznos od 213,36 KM od 28.8.2020. godine do isplate; za januar 2020. godine iznos od 132,17 KM, sa zakonskom zateznom kamatom na iznos od 127,50 KM od 28.8.2020. godine do isplate; za februar 2020. godine iznos od 132,32 KM, sa zakonskom zateznom kamatom na iznos od 128,80 KM od 28.8.2020. godine do isplate; za mart 2020. godine iznos od 131,15 KM, sa zakonskom zateznom kamatom na iznos od 128,79 KM od 28.8.2020. godine do isplate; za april 2020. godine iznos od 129,95 KM, sa zakonskom zateznom kamatom na iznos od 128,79 KM od 28.8.2020. godine do isplate; za maj 2020. godine iznos od 127,93 KM, sa zakonskom zateznom kamatom od 28.8.2020. godine do isplate.

Stavom drugim iste presude odbijeni su zahtjevi tužitelja u dijelu koji se odnosi na potraživanje zakonske zatezne kamate na obračunatu zakonsku zateznu kamatu na razliku naknade plata, za period od 12.5.2019. godine do 30.6.2020. godine, počev od 28.8.2020. godine pa do konačne isplate i to:

Zahtjev tužitelja A.M. za isplatu: zakonske zatezne kamate - na iznos od 15,42 KM obračunat za maj 2019. godine od 28.8.2020. godine do konačne isplate - na iznos od 21,65 KM obračunat za jun 2019. godine od 28.8.2020. godine do isplate na iznos od 19,37 KM obračunat za jul

2019. godine od 28.8.2020. godine do isplate - na iznos od 17,46 KM obračunat za avgust 2019. godine od 28.8.2020. godine do isplate - na iznos od 15,50 KM obračunat za septembar 2019. godine od 28.8.2020. godine do isplate - na iznos od 13,58 KM obračunat za oktobar 2019. godine od 28.8.2020. godine do isplate - na iznos od 11,60 KM obračunat za novembar 2019. godine od 28.8.2020. godine do isplate - na iznos od 9,67 KM obračunat za decembar 2019. godine od 28.8.2020. godine do isplate - na iznos od 4,69 KM obračunat za januar 2020. godine od 28.8.2020. godine do isplate - na iznos od 3,50 KM obračunat za februar 2020. godine od 28.8.2020. godine do isplate - na iznos od 2,35 KM obračunat za mart 2020. godine od 28.8.2020. godine do isplate - na iznos od 1,15 KM obračunat za april 2020. godine od 28.8.2020. godine do isplate;

Zahtjev tužitelja S.M. za isplatu: zakonske zatezne kamate - na iznos od 15,46 KM obračunat za maj 2019. godine od 28.8.2020. godine do isplate - na iznos od 21,70 KM obračunat za jun 2019. godine od 28.8.2020. godine do isplate - na iznos od 19,41 KM obračunat za jul 2019. godine od 28.8.2020. godine do isplate - na iznos od 17,46 KM obračunat za avgust 2019. godine od 28.8.2020. godine do isplate - na iznos od 15,49 KM obračunat za septembar 2019. godine od 28.8.2020. godine do isplate - na iznos od 13,61 KM obračunat za oktobar 2019. godine od 28.8.2020. godine do isplate - na iznos od 11,59 KM obračunat za novembar 2019. godine od 28.8.2020. godine do isplate - na iznos od 9,66 KM obračunat za decembar 2019. godine od 28.8.2020. godine do isplate - na iznos od 4,67 KM obračunat za januar 2020. godine od 28.8.2020. godine do isplate - na iznos od 3,52 KM obračunat za februar 2020. godine od 28.8.2020. godine do isplate - na iznos od 2,36 KM obračunat za mart 2020. godine od 28.8.2020. godine do isplate - na iznos od 1,16 KM obračunat za april 2020. godine od 28.8.2020. godine do isplate;

Zahtjev tužitelja N.S. za isplatu: zakonske zatezne kamate - na iznos od 15,46 KM obračunat za maj 2019. godine od 28.8.2020. godine do isplate - na iznos od 21,70 KM obračunat za jun 2019. godine od 28.8.2020. godine do isplate - na iznos od 19,41 KM obračunat za jul 2019. godine od 28.8.2020. godine do isplate - na iznos od 17,46 KM obračunat za avgust 2019. godine od 28.8.2020. godine do isplate - na iznos od 15,49 KM obračunat za septembar 2019. godine od 28.8.2020. godine do konačne isplate - na iznos od 13,61 KM obračunat za oktobar 2019. godine od 28.8.2020. godine do isplate - na iznos od 11,59 KM obračunat za novembar 2019. godine od 28.8.2020. godine do isplate - na iznos od 9,67 KM obračunat za decembar 2019. godine od 28.8.2020. godine do isplate - na iznos od 4,67 KM obračunat za januar 2020. godine od 28.8.2020. godine do isplate - na iznos od 3,52 KM obračunat za februar 2020. godine od 28.8.2020. godine do isplate - na iznos od 2,36 KM obračunat za mart 2020. godine od 28.8.2020. godine do isplate - na iznos od 1,16 KM obračunat za april 2020. godine od 28.8.2020. godine do isplate.

Obavezana je tužena da tužiteljima nadoknadi troškove postupka u iznosu od 2.035,62 KM.

Rješenjem Okružnog suda u Doboju broj: 85 0 Rs 085128 20 Rsž od 25.11.2020. godine, žalba tužene je uvažena, prvostepena presuda ukinuta i tužba odbačena.

Blagovremenom revizijom tužitelji pobijaju drugostepenu odluku zbog pogrešne primjene materijalnog prava, s prijedlogom da se revizija dozvoli i usvoji, te osporeno rješenje preinači tako da se odbije žalba tužene i potvrdi prvostepena presuda, ili da se osporeno rješenje ukine i predmet vrati istom sudu na ponovno suđenje.

Tužena, u odgovoru, predlaže da se revizija odbije, kao neosnovana.

Odredbom člana 237. Zakona o parničnom postupku („Službeni glasnik RS“, broj: 58/03, 85/03, 74/05, 63/07, 49/09 i 61/13 – u daljem tekstu: ZPP), propisano je da stranke mogu izjaviti reviziju protiv pravosnažne presude donesene u drugom stepenu u roku od 30 dana od dana dostavljanja prepisa presude (stav 1); da revizija nije dozvoljena ako vrijednost pobijanog dijela pravosnažne presude ne prelazi 30.000 KM, a u privrednim sporovima 50.000,00 KM (stav 2); da u slučajevima u kojima revizija nije dozvoljena prema novčanom cenzusu, stranke mogu podnijeti reviziju ako odluka o sporu zavisi od rješenja nekog materijalnopravnog ili procesnopravnog pitanja važnog za obezbjeđenje jedinstvene primjene prava i ravnopravnosti svih u njegovoj primjeni, s tim da su pod tačkama 1, 2. i 3. taksativno nabrojani zakonski razlozi koji su od naročitog značaja za izjavljivanje revizije; u slučaju kada se revizija poziva na razloge iz stava 3. ovog člana stranka treba jasno naznačiti pravno pitanje zbog kojeg je podnijela reviziju, uz navođenje propisa i drugih važećih izvora prava koji se na njega odnose, te izložiti razloge zbog kojih smatra da je ono važno za obezbjeđenje jedinstvene primjene prava i ravnopravnosti svih u njegovoj primjeni (stav 4).

Tužitelji su izjavili reviziju, pozivom na odredbu člana 237. stav 3. ZPP, pa budući da su jasno označili materijalnopravno pitanje koje se odnosi na primjenu odgovarajućeg materijalnopravnog propisa koji se ima primjeniti pri odlučivanju o dozvoljenosti predmetne tužbe (za koju prvostepeni sud smatra da je dozvoljena, a drugostepeni da nije), o kojem se nije izjasnio ovaj sud, te kako se radi o pitanju čije rješavanje utiče na donošenje zakonite i pravilne odluke, ne samo u ovom sporu, nego i u drugim predmetima ove vrste – dozvoljeno je raspravljanje o reviziji tužitelja, bez obzira što vrijednost pobijane presude, u odnosu na svakog tužitelja posebno (a ni zbirno), ne prelazi 30.000,00 konvertibilnih maraka.

Revizija je osnovana.

Predmet spora je zahtjev tužitelja, konačno preciziran podneskom od 29.7.2020. godine, da se obaveže tužena da im po osnovu razlike plata, za period od 12.5.2019. do 31.5.2020. godine, isplati iznose bliže navedene u izreci prvostepene presude, sa pripadajućim zakonskim zateznim kamatama i troškovima parničnog postupka.

Tokom postupka pokazalo se nespornim: da su svi tužitelji zaposleni u Ministarstvu Republike Srpske; da se radi o radnicima sa preostalom radnom sposobnošću; da su prije toga obavljali poslove policijskih službenika i da su kao radnici sa preostalom radnom sposobnošću raspoređeni na druge poslove i radne zadatke sa punim radnim vremenom, tužitelji – A.M. i N.S., u statusu državnog službenika, a tužitelj S.M. u statusu namještenika; da su svi zadržali platu radnog mjesta na kojem su bili u vrijeme ocjenjivanja radne sposobnosti; da su se svi obratili tuženoj sa zahtjevom za isplatu dodatnih naknada, koje su u međuvremenu, propisane odredbom člana 5. stav 5. i 6. Zakona o platama zaposlenih u Ministarstvu Republike Srpske („Službeni glasnik RS“ broj: 66/18, 36/19 i 105/19) za radna mjesta na kojima su radili prije utvrđivanja preostale radne sposobnosti i premještaja na druge poslove; da je te zahtjeve tužena odbila, rješenjima od 22.10.2019. godine; da tužitelji protiv tih rješenja nisu izjavljivali prigovore, niti žalbe Odboru za žalbe.

Nalazeći da je tužba blagovremena i dozvoljena, prvostepeni sud je udovoljio zahtjevima tužitelja, ocjenjujući ih osnovanim (osim u pogledu zahtjevine kamate na obračunati dospelji iznos zatezne kamate, u kojem dijelu je zahtjev odbijen, ali se tužitelji nisu žalili, pa se tim dijelom ne treba dalje baviti), pozivom na odredbe člana 2. i člana 5. stav 5. i 6. navedenog Zakona o platama zaposlenih u Ministarstvu unutrašnjih poslova Republike Srpske, člana 61. stav 1. tačka 4) Zakona o policiji i unutrašnjim poslovima („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj: 57/16 i 110/16 – u daljem tekstu: ZPUP), člana 35. stav 1. tačka 7.

Posebno kolektivnog ugovora za zaposlene u oblasti unutrašnjih poslova Republike Srpske (Službeni glasnik Republike Srpske“ broj: 66/16 i 69/19), člana 57. i 58. Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj: 134/11, 82/13 i 103/15), člana 97. Zakona o državnim službenicima („Službeni glasnik Republike“ 118/08, 117/11, 37/12 i 57/16 – u daljem tekstu: ZDS), člana 200. i 201. Zakona o radu („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 1/16 i 66/18) i člana 277. Zakona o obligacionim odnosima ("Službeni list SFRJ", broj: 29/78, 39/85, 57/89, 57/89/. i 31/93, te "Službeni glasnik Republike Srpske", broj: 17/93, 3/96, 39/03 i 74/04).

Odlučujući o žalbi tužene, drugostepeni sud se nije bavio prvostepenom odlukom u meritumu, nego je primjenom odredbe člana 97. ZDS, našao da tužba nije dozvoljena, budući da tužitelji nisu protiv rješenja kojim su odbijeni njihovi zahtjevi za isplatu traženih naknada, ulagali prigovor rukovodiocu organa, niti žalbu Odboru državne uprave za žalbe, slijedom čega je ukinuo prvostepenu presudu i odbacio tužbu.

Odluka drugostepenog suda nije pravilna.

Tužitelji su zaposleni u Ministarstvu i u pogledu regulisanja njihovih prava i obaveza iz radnog odnosa primjenjuju se, između ostalih, i odredbe ZDS, kako propisuje odredba člana 3. ZPUP, ako tim zakonom nije drugačije propisano. Tužitelji A.M. i N.S., imaju status državnog službenika, pa se u odnosu na njih, nema sumnje, primjenjuje ZDS. Međutim, tužitelj S.M. nema taj status, nego je namještenik, pa se u odnosu na njega, u pogledu dozvoljenosti i blagovremenosti tužbe, saglasno odredbi člana 113. stav 2. ZDS, primjenjuju opšti propisi o radu (a to je Zakon o radu), budući da je odredbama ZDS (član 96. do 98.) regulisano samo odlučivanje o pravima i dužnostima državnih službenika, a ne i namještenika.

Odredbom člana 97. stav 2. i 3. ZDS je propisano da državni službenik, protiv akta kojim je odlučeno o njegovim pravima ili obavezama, izuzev o statusnim pitanjima, ima pravo podnijeti prigovor rukovodiocu organa u roku od osam dana od dana uručenja rješenja, o kojem je rukovodilac dužan odlučiti u roku od 15 dana od dana njegovog podnošenja. Ako rukovodilac organa u utvrđenom roku ne odlučiti o podnesenom prigovoru ili ako državni službenik nije zadovoljan odlukom povodom podnesenog prigovora, državni službenik se može obratiti Odboru državne uprave za žalbe, u roku od 15 dana od dana prijema, odnosno isteka roka u kome je trebalo odlučiti o podnesenom prigovoru (stav 6. člana 97. ZDS). Dakle, navedenim odredbama je predviđena mogućnost interne zaštite državnog službenika u postupku ostvarenja njegovih prava iz radnog odnosa, kada se ne radi o statusnim pitanjima (kao u ovom slučaju), ali nije rečeno da je pokretanje i vođenje tog postupka obavezno i da se bez toga ne može podnijeti tužba i tražiti zaštita tih prava pred sudom.

Istina, prema odredbama navedenog ZDS, postoji i situacija kada je traženje zaštite putem suda uslovljeno provođenjem postupka interne zaštite. Naime, odredbom člana 109. stav 3. ZDS je propisano da je postupak za zaštitu prava državnog službenika pred Odborom državne uprave za žalbe obavezan prije pokretanja sudskog postupka, osim u slučaju postavljenja, odnosno razrješenja rukovodećeg državnog službenika. Međutim, ova odredba ima u vidu postupak za zaštitu prava o kojem govori stav 1. iste zakonske odredbe i koje se odnosi na statusna pitanja državnih službenika, pod kojim se, u smislu stava 2. ovog člana, podrazumjeva - zasnivanje radnog odnosa, raspoređivanje, ocjenjivanje, napredovanje, disciplinska i materijalna odgovornost i prestanak radnog odnosa.

Kako predmet spora nisu statusna pitanja (nego novčano potraživanje - naknada plate) proizlazi da u ovom slučaju nema mjesta primjeni odredbe člana 109. ZDS, odnosno, da pokretanje radnog spora pred sudom nije uslovljeno provođenjem postupka interne zaštite.

Polazeći od pogrešnog stava da tužba nije dopuštena, drugostepeni sud je odbacio tužbu, pa se ocjenom ispravnosti i zakonitosti prvostepene presude i osnovanošću stavljenih zahtjeva, te ispravnošću primjene materijalnog prava, uopšte nije bavio.

Zbog toga je reviziju valjalo usvojiti, drugostepenu odluku ukinuti i predmet vratiti istom sudu na ponovno suđenje, na osnovu odredbe člana 250. stav 2. ZPP, uz napomenu da su prava radnika, kod kojih je utvrđeno smanjenje radne sposobnosti (invalidnost) – prava vezana za penzijsko i invalidsko osiguranje, slijedom čega se o tim pravima (uključujući i pravo na novčanu naknadu) odlučuje, u prvom redu, u skladu sa odredbama Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju (član 49. do 68.) kakav stav je izrazio ovaj sud u odluci broj: 80 0 Rs 101054 19 Spp od 16.4.2019. godine.

Predsjednik vijeća
Senad Tica

Za tačnost otpravka ovjerava
Rukovodilac sudske pisarnice
Biljana Ačić